

Hitek és tévhitek

A RENDKÍVÜLI TÜSZÖREPEDÉS

1989-ben jelent meg a természetes fogamzásszabályozásról szóló könyvvecskénk első kiadása. A könyv kapcsán hozzánk eljuttott levelekben a rendkívüli tüszőrepedés kérdése tért leggyakrabban vissza különböző formákban. Tanfolyamokon és előadásokon is meggyőződtem arról, hogy ez a sokféleképpen értelmezhető, de minden formájában téves fogalom egy Magyarországon igen elterjedt tévhitet fed. Sokan hallomásból vének tudni a jelenségről, de előfordul az a magyarországi orvosok illetve szexológiai irodalomban is, rendkívüli vagy violens vagy provokált tüszőrepedés néven. Melyek e fogalom lehetséges értelmezései és mi mondható el róluk? E kérdés tisztázása fontos több okból is: sok nő szexuális életében egy újabb szorongásra ad alkalmat a fogalom és ha az valóban fedné a valóságot, lehetetlenség volna bármiféle természetes fogamzásszabályozás.

1) Teljeséggel pontatlan „rendkívüli” tüszőrepedésről beszélni, ha a fogalom azt jelzi, hogy a peteérés, illetve a tüszőrepedés egyik pillanatról a másikra bekövetkezhetne, amint ezt a „violens” jelző sugallja (többben kimondottan a nemi örömmel kötik össze ezt az állítólagos jelenséget). Ennek több oka van: — a petesejt érése több napot igénylő folyamat (vagyis még ha előfordulhatna is egy rendkívüli tüszőrepedés, csak éretlen petesejt szabadulna ki); — a tüszőrepedést mindig megelőzi a termékeny váladék termelődése (és ez elengedhetetlen előfeltétele a fogamzásnak); — mindegyik jelenségek mögött több hormon szintjének egyidejű és az egész nemi ciklus alatt fokozatosan változó összjátéka rejlik.

2) Ha a „rendkívüli” illetve „provokált” tüszőrepedés fogalma alatt azt értjük, hogy a tüszőrepedés időpontja eltér egy általános szabályos képlettől, úgy a fogalom fedi a valóságot, bár a megfogalmazás félrevezető, mivel tulajdonképpen semmi rendkívüli nincs ebben. A peteérés érzékeny folyamat, amelynek lefolyása mind kellemes, mind kellemetlen fizikai vagy érzelmi okokból megváltozhat, vagyis a tüszőrepedés bekövetkezhet a megszokottól eltérő időben, vagy el is maradhat. Ez teljesen normális jelenség, amelynek lehetőségével akkor is számolni kell, ha általában rendszeresek

az illető nő ciklusai. Ezért nem tekinthető a szüzesség elvesztésekor a várakozásnál gyakrabban észlelt fogamzási arány a rendkívüli tüszőrepedés bizonyítékának, mivel a „várakozásnál gyakrabban” ebben az összefüggésben azt jelenti, hogy a rendszeres menstruáció az a kritérium, amelyre a statisztika épül. Ez azonban félrevezető és nem veszi figyelembe a női nemi ciklus alapvető tulajdonságait. A tüszőrepedések ráadásul különösen rendszertelenül követik egymást a serdülő illetve fiatal nők esetében és a szerelembeesés okozta érzelmi „stressz” gyakori oka a tüszőrepedés várható időpontja megváltozásának.

3) A rendkívüli tüszőrepedés fogalmának harmadik lehetséges értelmezése az, hogy a normális tüszőrepedés után bekövetkezhet egy újabb peteérés illetve tüszőrepedés, ugyanazon a cikluson belül, azonban ez csak 24 órán belül mehet végbe. Ennek az időnek az elteltevel a növekvő progeszteronkiválasztás gátolhat azokra a hormonokra, amelyek létrehozhatják a tüszőrepedést.

Összefoglalva: egy nőnek sohasem a menstruációja, hanem a tüszőrepedése rendszertelen, vagyis a ciklus első (a havi vérzéstől a tüszőrepedésig terjedő) szakasza a változó, míg a második (a tüszőrepedéstől a következő havi vérzésig terjedő) szakasz nagyjából állandó. Ha a nő figyelemmel követi, hogy mikor következik be a tüszőrepedése, nem fordulhat elő, hogy teherbeessenék, mert egy adott szeretkezés a megszokottól eltérő időpontban bekövetkezett tüszőrepedéssel esett egybe. A tüszőrepedések nemcsak a serdülőkorban rendszertelenek, hanem később is változhat az időpontjuk különböző fizikai vagy érzelmi okokból (betegség, stressz, utazás stb.). Ehhez még hozzászámítandó az a közismert tény, hogy a peteérés illetve tüszőrepedés idején nagyon sok nőnél fokozódik a szexuális vágy. Minden bizonnyal ez hűződik meg a nemi öröm és az ennek hatására bekövetkező peteérés (tüszőrepedés) körül hiedelem háttérében is: a valóságban nem a peteérés következik be a nemi öröm hatására, hanem nagyon sok nő éppen a peteérése idején érez leginkább kedvet a nemi örömről.

SZIL PÉTER